

Brusel 3. října 2025
(OR. en)

13392/25

SOC 633
ANTIDISCRIM 89
FREMP 256

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Prosazování práv osob se zdravotním postižením v EU: výzvy, pokrok a budoucí směřování – <i>výměna názorů</i>

S ohledem na výměnu názorů na zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (EPSCO) dne 17. října 2025 naleznou delegace v příloze poznámku předsednictví pro řízení rozpravy k výše uvedenému tématu.

Prosazování práv osob se zdravotním postižením v EU: výzvy, pokrok a budoucí směřování

Úvod

Evropská unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobodě, rovnosti a dodržování základních práv. V době, kdy jsou tyto hodnoty v mnoha částech světa stále více zpochybňovány a napadány, se Evropská unie i nadále neochvějně zasazuje o začleňování, rovnost a ochranu lidských práv.

Podpora nediskriminace a rovných příležitostí pro všechny – i pro osoby se zdravotním postižením – je nejen nezbytnou podmínkou pro zachování našich základních hodnot, ale také zásadním předpokladem pro podporu inkluzivního růstu a pro posílení dlouhodobé konkurenceschopnosti a odolnosti naší ekonomiky. Inkluzivní společnost je přínosem pro všechny a přispívá k inovativnější, soudržnější a produktivnější Unii. Plné využití potenciálu osob se zdravotním postižením je tak nejen morální odpovědností, ale také sociální a ekonomickou nutností.

Vzhledem k těmto skutečnostem je i nadále nezbytné prosazovat práva osob se zdravotním postižením ve všech oblastech politiky a zajistit účinné provádění níže uvedených závazků EU.

Souvislosti

Komplexní politický rámec pro prosazování práv osob se zdravotním postižením poskytuje **Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030**. Tato strategie, která byla přijata v roce 2021, podporuje plné provádění **Úmluvy Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením**, jejímiž smluvními stranami jsou EU a všechny členské státy. Jsou v ní zohledněny zásady stanovené v **evropském pilíři sociálních práv**, zejména zásada 3 (rovné příležitosti) a zásada 17 (začlenění osob se zdravotním postižením).

Na úrovni EU bylo v rámci uvedené strategie zahájeno několik stěžejních iniciativ, mezi něž patří:

- **směrnice o evropském průkazu osoby se zdravotním postižením**, jejímž cílem je podporovat volný pohyb osob se zdravotním postižením tím, že jim zaručuje rovný přístup ke zvláštním podmínkám a přednostnímu zacházení, které jsou nabízeny osobám se zdravotním postižením v celé EU;
- **Platforma pro zdravotní postižení**, která slouží jako fórum pro spolupráci a výměnu osvědčených postupů mezi členskými státy, občanskou společností a orgány EU v oblasti zdravotního postižení;
- **AccessibleEU**, středisko zdrojů usnadňující sdílení informací a příkladů osvědčených postupů v oblasti přístupnosti napříč odvětvími, a
- **pokyny k nezávislému životu a začlenění osob se zdravotním postižením do komunity v souvislosti s financováním z EU**, včetně doporučení týkajících se zlepšení komunitní podpory a deinstitucionalizace.

Výzvy

Ačkoli uvedené úsilí představuje významný pokrok, zásadní překážky přetrvávají. Osoby se zdravotním postižením se v celé Evropské unii i nadále potýkají se strukturálními a obecně rozšířenými překážkami a diskriminací v různých oblastech života, včetně vzdělávání, zaměstnání, přístupu ke službám a nezávislého života. Počet případů, kdy se lidé osobně cítili diskriminováni, se za posledních pět let v několika členských státech zvýšil (Eurobarometr¹). Současně se počet osob se zdravotním postižením pobývajících v ústavních zařízeních za poslední desetiletí výrazně nesnížil a v některých případech dokonce vzrostl (Eurofound²), což svědčí o přetrvávajících překážkách, jež brání zavedení inkluzivních a přístupných systémů komunitní podpory. Pro některé osoby se zdravotním postižením, které jsou často omezeny ve své způsobilosti k právům a právním úkonům nebo jsou této způsobilosti zbaveny, existují i nadále právní překážky. Navzdory dosaženému pokroku zůstává výzvou zajištění účinného přístupu k informacím, výrobkům a službám. Omezení způsobilosti k právům a právním úkonům, jakož i omezená přístupnost představují překážky pro účast osob se zdravotním postižením na demokratickém procesu.

Osoby se zdravotním postižením jsou navíc stále výrazně nedostatečně zastoupeny na trhu práce: v roce 2024 dosáhl rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením hodnoty 24 procentních bodů, přičemž zaměstnáno bylo přibližně 51 % osob se zdravotním postižením ve věku 20–64 let oproti 75 % osob bez zdravotního postižení (srovnávací přehled sociálních ukazatelů). Kromě toho jsou osoby se zdravotním postižením i nadále vystaveny podstatně vyššímu riziku chudoby nebo sociálního vyloučení než osoby bez zdravotního postižení (Eurostat, EU-SILC).

¹ Zvláštní průzkum Eurobarometr 535, duben až květen 2023, [Discrimination in the European Union \(Diskriminace v Evropské unii\) – prosinec 2023 – průzkum Eurobarometr](#).

² Eurofound (2024), Paths towards independent living and social inclusion in Europe (Cesty k nezávislému životu a sociálnímu začlenění v Evropě), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

Vedle přetrvávajících problémů v praxi stále existují nedostatky v právních předpisech EU zakazujících diskriminaci, a to i v oblasti diskriminace na základě zdravotního postižení. Probíhající jednání o navrhované **horizontální směrnici o rovném zacházení**, která byla předložena v roce 2008, nadále komplikuje nutnost splnit požadavek jednomyslnosti.

Cíl výměny názorů

Uvedené výzvy zdůrazňují potřebu posílit provádění politik a reformy na unijní i vnitrostátní úrovni, jakož i potřebu zajistit nepřetržitý dialog na politické úrovni. To je obzvláště důležité v současné době, neboť rok 2025 završuje první polovinu prováděcího období výše uvedené strategie. Nyní je správný okamžik k posouzení dosaženého pokroku a k urychlení příslušných opatření.

Ministři a ministryně se proto vyzývají, aby zhodnotili pokrok dosažený během první poloviny (2021–2025) prováděcího období Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030, identifikovali pokrok v širším měřítku a zbývající překážky a projednali možná opatření na prosazování práv osob se zdravotním postižením. Tyto poznatky by měly sloužit jako podklad pro druhou polovinu prováděcího období strategie a podpořit pokračující úsilí o dosažení pokroku v této důležité oblasti politiky na unijní i na vnitrostátní úrovni.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti se ministři a ministryně vyzývají, aby odpověděli na následující otázky:

1. *Jaká opatření a politické nástroje k další podpoře osob se zdravotním postižením považujete za nejdůležitější? V jakých oblastech přetrvávají nejnaléhavější výzvy?*
2. *Jaké by měly být klíčové priority pro druhou polovinu prováděcího období (2025–2030) Strategie práv osob se zdravotním postižením? Jak může tato strategie účinněji podporovat vnitrostátní reformy a provádění právních předpisů a politik týkajících se zdravotního postižení?*